

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 7 kwietnia 1964 r.

w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Liga Obrony Kraju”.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 1964 r. w sprawie zmiany nazwy stowarzyszenia wyższej użyteczności „Liga Przyjaciół Żołnierza” na „Liga Obrony Kraju” oraz w sprawie zmiany statutu tego stowarzyszenia (Dz. U. Nr 10, poz. 64) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się i ogłasza statut stowarzyszenia wyższej użyteczności „Liga Obrony Kraju”, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 sierpnia 1960 r. w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Liga Przyjaciół Żołnierza” (Monitor Polski Nr 73, poz. 336).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Minister Spraw Wewnętrznych: w z. Z. Sznek

Załącznik do zarządzenia Ministra
Spraw Wewnętrznych z dnia 7 kwietnia 1964 r. (poz. 110).

STATUT LIGI OBRONY KRAJU

Liga Obrony Kraju jest patriotyczną, masową organizacją społeczną o charakterze obronnym, skupiającą w swoich szeregach obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pragnących społecznie pracować nad rozwojem siły i obronności kraju.

Liga Obrony Kraju nawiązuje w swej działalności do postępowych tradycji narodu i oręza polskiego. Jest organizacją, która realizuje program Frontu Jedności Narodu w zakresie mobilizowania obywateli do społecznego umacniania obronności kraju, ugruntowania więzi społeczeństwa z Wojskiem Polskim, rozwoju politechnizacji i kultury.

Liga Obrony Kraju nawiązuje do najlepszych tradycji Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza, Ligi Morskiej, Ligi Lotniczej, Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, a w szczególności do osiągnięć społecznych Ligi Przyjaciół Żołnierza.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Liga Obrony Kraju (w skrócie „LOK”), zwana dalej „Ligą”, jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności i posiada osobowość prawną.

§ 2. Terenem działalności Ligi jest obszar Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

§ 3. Siedzibą władz naczelnych Ligi jest m. st. Warszawa.

§ 4. Liga może używać organizacyjnych odznak i ubiorów oraz pieczęci według wzorów zatwierdzonych przez właściwe organy administracji państwowej.

§ 5. Liga może utrzymywać stosunki z zagranicznymi organizacjami o pokrewnym charakterze i działalności.

Rozdział 2.

Cele i środki działania.

§ 6. Celem Ligi jest:

- 1) prowadzenie działalności zmierzającej do wychowania społeczeństwa w poczuciu osobistej odpowiedzialności za rozwój i bezpieczeństwo ludowej Ojczyzny oraz w duchu przyjaźni i braterstwa z narodami krajów obozu socjalistycznego i solidarności z postępowymi siłami na całym świecie,
- 2) kształtowanie wśród członków, socjalistycznego stosunku do pracy i własności społecznej oraz poczucia obowiązku w zakresie świadczeń i zbiorowego działania na rzecz umacniania obronności kraju,
- 3) popularyzowanie idei ludowej obronności, tradycji oręża polskiego, rozwijanie i umacnianie więzi społeczeństwa z Ludowym Wojskiem Polskim,
- 4) organizowanie i szkolenie obywateli dla potrzeb sił zbrojnych oraz w zakresie wykonywania prac użytecznych dla gospodarki narodowej,
- 5) moralno-polityczne i fachowe przygotowanie młodzieży do służby wojskowej,
- 6) organizowanie żołnierzy rezerwy w celu podnoszenia ich umiejętności wojskowych i wykonywania zadań w systemie samoobrony,
- 7) rozwijanie inicjatywy społecznej i szkolenia dla potrzeb gospodarki wodnej i morskiej,
- 8) rozwijanie inicjatywy społecznej w zakresie organizowania i prowadzenia masowej działalności sportowej, głównie w zakresie dyscyplin mających znaczenie dla obronności kraju.

§ 7. Cele określone w § 6 Liga realizuje w szczególności przez:

- 1) organizowanie kół, klubów i ośrodków szkoleniowych,
- 2) organizowanie wspólnie z innymi organizacjami społecznymi oddziałów samoobrony oraz ich szkolenie dla wykonywania zadań obronnych i społecznie użytecznych,
- 3) organizowanie i prowadzenie masowego szkolenia ludności w zakresie techniczno-obronnym oraz szkolenie przedpoborowych dla potrzeb sił zbrojnych,
- 4) współpracę z innymi organizacjami społecznymi i instytucjami,
- 5) organizowanie masowych imprez sportowych, głównie o charakterze obronnym i technicznym,
- 6) organizowanie masowej turystyki, głównie szlakami bohaterów walk oręża polskiego,
- 7) inicjowanie spotkań społeczeństwa z przedstawicielami Wojska Polskiego, armii zaprzyjaźnionych i weteranami walk o narodowe i społeczne wyzwolenie,
- 8) współdziałanie z zainteresowanymi organizacjami społecznymi w zakresie opieki nad pomnikami narodowymi, miejscami walk o wolność i postęp, cmentarzami wojennymi i mogiłami żołnierskimi,

9) wydawanie poprzez właściwe instytucje wydawnicze czasopism i książek popularyzujących cele i zadania Ligi oraz pomocy naukowych związanych z realizacją programu szkolenia Ligi.

Rozdział 3.

Członkowie, ich prawa i obowiązki.

§ 8. 1. Członkowie dzielą się na:

- 1) zwyczajnych,
- 2) wspierających,
- 3) honorowych.

2. Członkiem zwyczajnym Ligi może zostać każdy obywatel polski, który ukończył 15 lat życia, uznaje statut organizacji i zgłasza chęć do pracy w kole lub klubie.

3. Członków zwyczajnych przyjmuje zarząd koła lub klubu i wydaje legitymację członkowską.

§ 9. 1. Członkiem wspierającym może być każdy obywatel polski lub osoba prawna, popierająca działalność Ligi.

2. Członka wspierającego przyjmuje do organizacji zarząd powiatowy.

§ 10. 1. Członkiem honorowym może być osoba szczególnie zasłużona w realizacji zadań Ligi.

2. Godność honorowego członka Ligi nadaje Plenum Zarządu Głównego.

§ 11. Do obowiązków członka Ligi należy:

- 1) branie czynnego udziału w pracy społecznej Ligi, a w szczególności w pracy koła lub klubu,
- 2) propagowanie wśród społeczeństwa zadań Ligi,
- 3) przestrzeganie statutu, regulaminów i uchwał władz Ligi,
- 4) regularne opłacanie składek członkowskich (nie dotyczy to członków honorowych).

§ 12. Członek Ligi ma prawo:

- 1) wybierać i być wybieranym do władz Ligi; do władz Ligi mogą być wybierani członkowie, którzy ukończyli 18 lat; nie dotyczy to wyborów do władz koła szkolnego,
- 2) być obecnym na zebraniach władz wszystkich szczebli, które mają powziąć uchwałę dotyczącą oceny jego działalności lub postępowania,
- 3) korzystać z urządzeń i sprzętu Ligi według obowiązujących zasad,
- 4) nosić ubiór i odznaki organizacyjne,
- 5) reprezentować Ligę na zawodach i imprezach za zgodą właściwych władz.

§ 13. Członkowie Ligi mogą być wyróżniani i nagradzani za aktywny udział w realizacji zadań Ligi. Zasady wyróżniania i nagradzania ustala Prezydium Zarządu Głównego. Wyróżnienia w postaci nadania odznaki mogą być wprowadzone po zatwierdzeniu przez właściwe organy administracji państwowej.

§ 14. Wobec członków Ligi, którzy nie wypełniają należących do nich obowiązków, walne zebranie koła lub klubu może stosować następujące środki: upomnienie, nagane oraz wykluczenie z organizacji.

§ 15. 1. Przynależność do Ligi ustaje w razie:

- 1) dobrowolnego wystąpienia, zgłoszonego na piśmie,
- 2) skreślenia z listy członków przez zarząd koła lub klubu z powodu nie usprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich za okres przekraczający 12 miesięcy,
- 3) wykluczenia przez zarząd koła lub klubu z powodu:
 - a) skazania prawomocnym wyrokiem na karę dodatkową utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych,
 - b) nieprzestrzegania postanowień statutu, uchwał i zarządzeń władz Ligi,
 - c) działania na szkodę Ligi.

2. Uchwała w sprawie wykluczenia z Ligi podlega zatwierdzeniu przez walne zebranie koła lub klubu.

3. Wykluczonemu z Ligi służy prawo odwołania się do władz wyższych, aż do Zarządu Głównego włącznie.

4. Odwołanie powinno być rozpatrzone w ciągu 6 miesięcy.

Rozdział 4.

Struktura organizacyjna Ligi.

§ 16. 1. Podstawową jednostką organizacyjną Ligi jest koło lub klub tworzone w zakładach pracy, we wsiach, osiedlach i miastach. Do zorganizowania podstawowej jednostki organizacyjnej potrzeba co najmniej 9 członków.

2. Jeżeli w zakładach pracy, w gromadach, osiedlach i w miastach istnieją co najmniej dwie podstawowe jednostki organizacyjne Ligi, tworzą one organizacje zakładowe, gromadzkie, osiedlowe, miejskie.

3. Koła i kluby oraz organizacje wymienione w ust. 2 istniejące na terenie powiatu (miasta, dzielnicy) wchodzi w skład powiatowych organizacji Ligi i są podporządkowane władzom powiatowym.

4. Powiatowe organizacje na terenie województwa wchodzi w skład wojewódzkich organizacji Ligi i podporządkowane są władzom wojewódzkim.

5. Wojewódzkie organizacje Ligi podlegają naczelnym władzom Ligi.

6. Przepisy statutu dotyczące organizacji i władz powiatowych Ligi stosuje się odpowiednio do organizacji i władz dzielnicowych oraz miejskich w miastach stanowiących powiaty.

7. Przepisy statutu dotyczące organizacji władz zakładowych stosuje się odpowiednio do organizacji i władz gromadzkich, osiedlowych i miejskich w miastach nie stanowiących powiatów.

8. Działalność Ligi na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych prowadzona jest w szkolnych kołach Ligi. Organizację i działalność szkolnych kół Ligi

określa regulamin tych kół, wydany przez Zarząd Główny Ligi w porozumieniu z Ministrem Oświaty.

§ 17. 1. Do prawomocności uchwał zebrań i zjazdów wymagana jest obecność co najmniej połowy członków (delegatów) danych władz. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

2. Uchwały w sprawie projektu statutu i jego zmian oraz w sprawie wniosków o rozwiązanie Ligi mogą być podejmowane przy obecności co najmniej $\frac{2}{3}$ ogólnej liczby delegatów; wymagają one większości $\frac{2}{3}$ głosów delegatów obecnych na Zjeździe.

3. Wybory do władz Ligi odbywają się w drodze tajnego głosowania. Wybory jawne mogą być przeprowadzone wyłącznie na żądanie $\frac{2}{3}$ obecnych członków (delegatów).

4. Członkowie komisji rewizyjnych nie mogą być jednocześnie członkami zarządów tych samych szczebli.

5. Zarządy w okresie trwania kadencji mają prawo do kooptować do swojego grona członków na miejsca wakujące, jednak w ilości nie większej niż $\frac{1}{3}$ statutowej liczby członków zarządu.

Rozdział 5.

Władze naczelne.

§ 18. Władzami naczelnymi Ligi są:

- 1) Zjazd Krajowy,
- 2) Zarząd Główny,
- 3) Główna Komisja Rewizyjna.

A. Zjazd Krajowy.

§ 19. 1. Zjazd Krajowy jest najwyższą władzą Ligi.

2. Zjazdy Krajowe są:

- 1) zwyczajne,
- 2) nadzwyczajne.

§ 20. Do kompetencji Zjazdu Krajowego należą:

- 1) uchwalanie projektu statutu Ligi i jego zmian,
- 2) ustalanie programu i kierunków działalności Ligi,
- 3) rozpatrywanie sprawozdań Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej oraz podejmowanie uchwał w tej sprawie,
- 4) wybór Zarządu Głównego w składzie 75—89 członków,
- 5) wybór Głównej Komisji Rewizyjnej w składzie 11 członków i 5 zastępców,
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Ligi,
- 7) podejmowanie innych uchwał, które ze względu na szczególną ważność wymagają decyzji Zjazdu Krajowego.

§ 21. 1. Zjazd Krajowy jest zwoływany przez Zarząd Główny raz na cztery lata.

2. Prezydium Zarządu Głównego ogłasza termin, miejsce oraz porządek obrad Zjazdu Krajowego nie później niż na 30 dni przed jego rozpoczęciem.

§ 22. 1. Krajowy Zjazd nadzwyczajny jest zwoływany:

- 1) na podstawie uchwały Zarządu Głównego,
- 2) na żądanie Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 3) na pisemny wniosek 1/2 zarządów wojewódzkich.

2. Zarząd Główny zwołuje nadzwyczajny Zjazd w ciągu sześciu miesięcy od dnia otrzymania żądania (wniosku) lub powzięcia uchwały.

§ 23. W Zjeździe Krajowym biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — delegaci wybrani na zjazdach wojewódzkich według zasad ustalonych przez Zarząd Główny,
- 2) z głosem doradczym — członkowie honorowi, członkowie ustępującego Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej oraz inne osoby zaproszone przez Zarząd Główny.

B. Zarząd Główny.

§ 24. Zarząd Główny kieruje całokształtem działalności Ligi i odpowiada za swą pracę przed Zjazdem Krajowym.

§ 25. Do zakresu działania Zarządu Głównego należy:

- 1) wykonywanie uchwał Zjazdu,
- 2) zatwierdzanie planów działania, budżetów i bilansów rocznych Ligi,
- 3) ocena działalności Ligi, a w szczególności jej organizacji terenowych,
- 4) decydowanie o tworzeniu i zasięgu działania terytorialnego organizacji wojewódzkich,
- 5) ustalanie zasad wyborów delegatów na Zjazd Krajowy,
- 6) ocena realizacji wniosków Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 7) nadawanie godności honorowego członka Ligi,
- 8) ustalanie zasad opłacania składek członkowskich,
- 9) ustalanie projektów wzorów odznak i ubiorów organizacyjnych,
- 10) zawieszanie uchwał zjazdów wojewódzkich i uchylanie uchwał zarządów wojewódzkich, jeżeli są sprzeczne ze statutem i uchwałami Zarządu Głównego.

§ 26. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się co najmniej dwa razy w roku.

§ 27. 1. Zarząd Główny wybiera spośród siebie Prezydium w składzie 15—19 członków, w tym: prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika.

2. Ponadto w skład Prezydium Zarządu Głównego wchodzi z urzędu 2 przedstawiciele Wojska Polskiego, delegowanych przez Ministra Obrony Narodowej.

3. Posiedzenia Prezydium odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

§ 28. Prezydium Zarządu Głównego działa w imieniu Zarządu Głównego Ligi. Do zakresu jego działania należy:

- 1) wykonywanie uchwał Zjazdu Krajowego i Zarządu Głównego,

- 2) ustalanie planów działania, preliminarzy budżetowych i zasad sprawozdawczości,
- 3) zatwierdzanie regulaminów i ustalanie wytycznych w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Prezydium,
- 4) zatwierdzanie składów osobowych komisji specjalistycznych,
- 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie wniosków oraz sprawozdań zarządów wojewódzkich i komisji specjalistycznych,
- 6) rozpatrywanie wniosków Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 7) gospodarowanie funduszami i zarządzanie majątkiem Ligi w granicach określonych budżetem,
- 8) ustalanie zasad współdziałania z innymi organizacjami społecznymi,
- 9) składanie sprawozdań ze swych prac przed Zarząd Głównym,
- 10) ustalanie zasad przyjmowania i zwalniania pracowników Ligi oraz ich zakresu działania,
- 11) reprezentowanie Zarządu Głównego na zewnątrz.

C. Główna Komisja Rewizyjna.

§ 29. Główna Komisja Rewizyjna jest organem kontroli Ligi. Do jej kompetencji należy:

- 1) kontrola działalności Ligi, a w szczególności gospodarki i finansów,
- 2) kontrola realizacji składek członkowskich,
- 3) składanie sprawozdania na Zjeździe Krajowym wraz z oceną działalności i wnioskiem dotyczącym udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
- 4) opracowywanie i zatwierdzanie regulaminów dla terenowych komisji rewizyjnych oraz ich instruowanie,
- 5) przedstawianie Zarządowi Głównemu bądź jego Prezydium uwag i wniosków dotyczących działalności Ligi.

§ 30. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

§ 31. Główna Komisja Rewizyjna ma prawo dokonywać do swego składu członków oraz ich zastępców na miejsce wakujące, jednak w ilości nie większej niż 1/2 statutowej liczby członków.

§ 32. 1. Posiedzenia Głównej Komisji Rewizyjnej odbywają się co najmniej raz na kwartał.

2. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej mają prawo brać udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium z głosem doradczym.

Rozdział 6.

Władze wojewódzkie.

§ 33. Władzami wojewódzkimi Ligi są:

- 1) zjazd wojewódzki,
- 2) zarząd wojewódzki,
- 3) wojewódzka komisja rewizyjna.

A. Zjazd wojewódzki.

§ 34. 1. Zjazd wojewódzki jest najwyższą władzą Ligi na szczeblu wojewódzkim.

2. Zjazdy wojewódzkie są:

- 1) zwyczajne,
- 2) nadzwyczajne.

§ 35. Do kompetencji zjazdu wojewódzkiego należy:

- 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania zarządu wojewódzkiego i wojewódzkiej komisji rewizyjnej,
- 2) wybór zarządu wojewódzkiego w składzie 31—45 członków,
- 3) wybór wojewódzkiej komisji rewizyjnej w składzie 7 członków i 5 zastępców,
- 4) wybór delegatów na Zjazd Krajowy,
- 5) podejmowanie uchwał dotyczących wojewódzkiej organizacji Ligi.

§ 36. 1. Zjazd wojewódzki zwoływany jest przez zarząd wojewódzki raz na dwa lata.

2. Prezydium zarządu wojewódzkiego ogłasza termin, miejsce oraz porządek obrad zjazdu nie później niż na 14 dni przed jego rozpoczęciem.

§ 37. 1. Zjazd nadzwyczajny jest zwoływany:

- 1) na żądanie Zarządu Głównego,
- 2) na podstawie uchwały zarządu wojewódzkiego,
- 3) na żądanie wojewódzkiej komisji rewizyjnej,
- 4) na pisemny wniosek $\frac{1}{2}$ zarządów powiatowych.

2. Zarząd wojewódzki zwołuje nadzwyczajny zjazd w ciągu trzech miesięcy od dnia otrzymania żądania (wniosku) lub powzięcia uchwały.

§ 38. W zjeździe wojewódzkim biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — delegaci wybrani na zjazdach powiatowych,
- 2) z głosem doradczym — członkowie władz naczelnych i ustępujących władz wojewódzkich, członkowie honorowi Ligi oraz osoby zaproszone przez zarząd wojewódzki.

B. Zarząd wojewódzki.

§ 39. Zarząd wojewódzki kieruje działalnością wojewódzkiej organizacji Ligi i odpowiada za swą pracę przed zjazdem wojewódzkim i przed Zarządem Głównym.

§ 40. Do zakresu działania zarządu wojewódzkiego należy:

- 1) wykonywanie uchwał zjazdu wojewódzkiego i uchwał władz naczelnych,
- 2) zatwierdzanie planów działania, budżetów i bilansów rocznych organizacji wojewódzkiej,
- 3) ocena realizacji wniosków wojewódzkiej komisji rewizyjnej,

4) określanie terytorialnego zasięgu działania organizacji powiatowych,

5) zawieszanie uchwał zjazdów powiatowych i uchylenie uchwał zarządów powiatowych, jeżeli są sprzeczne ze statutem i uchwałami zarządu wyższego szczebla.

§ 41. Posiedzenia zarządu wojewódzkiego odbywają się co najmniej dwa razy w roku.

§ 42. 1. Zarząd wojewódzki wybiera spośród siebie prezydium w składzie 11—13 członków, w tym: prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika.

2. Ponadto w skład prezydium zarządu wojewódzkiego wchodzi z urzędu 1—2 przedstawicieli Wojska Polskiego, delegowanych przez właściwego dowódcę okręgu wojskowego (równorzędnego).

3. Posiedzenia prezydium odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

§ 43. Prezydium zarządu wojewódzkiego działa w imieniu zarządu wojewódzkiego Ligi. Do kompetencji jego należy:

- 1) wykonywanie uchwał zjazdu wojewódzkiego, zarządu wojewódzkiego i władz naczelnych,
- 2) ustalanie planów działania, preliminarzy budżetowych i sprawozdań,
- 3) decydowanie o utworzeniu lub likwidacji ośrodków szkolenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Prezydium Zarządu Głównego,
- 4) gospodarowanie funduszami i majątkiem organizacji wojewódzkiej w granicach budżetu i zgodnie z zasadami ustalonymi przez Prezydium Zarządu Głównego,
- 5) rozpatrywanie wniosków wojewódzkiej komisji rewizyjnej,
- 6) rozpatrywanie wniosków i sprawozdań zarządów powiatowych oraz komisji specjalistycznych prezydium zarządu wojewódzkiego,
- 7) organizowanie na terenie swego działania współpracy z innymi zainteresowanymi organizacjami, zakładami pracy, instytucjami i jednostkami wojskowymi,
- 8) składanie sprawozdań ze swych prac przed zarządkiem wojewódzkim i opracowywanie sprawozdań dla Zarządu Głównego,
- 9) reprezentowanie zarządu wojewódzkiego na zewnątrz.

C. Wojewódzka komisja rewizyjna.

§ 44. 1. Wojewódzka komisja rewizyjna jest organem kontroli wojewódzkiej organizacji Ligi.

2. Przepisy §§ 29—32 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 7.

Władze powiatowe.

§ 45. Władzami powiatowymi są:

- 1) zjazd powiatowy,
- 2) zarząd powiatowy,
- 3) powiatowa komisja rewizyjna.

A. Zjazd powiatowy.

§ 46. 1. Zjazd powiatowy jest najwyższą władzą Ligi na szczeblu powiatowym.

2. Zjazdy powiatowe są:

- 1) zwyczajne,
- 2) nadzwyczajne.

§ 47. Do kompetencji zjazdu powiatowego należy:

- 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania zarządu powiatowego i powiatowej komisji rewizyjnej,
- 2) wybór zarządu powiatowego w składzie 15—31 członków,
- 3) wybór powiatowej komisji rewizyjnej w składzie 5 członków i 3 zastępców,
- 4) wybór delegatów na zjazd wojewódzki,
- 5) podejmowanie uchwał dotyczących działalności powiatowej organizacji Ligi.

§ 48. 1. Zjazd powiatowy zwoływany jest przez zarząd powiatowy raz na dwa lata.

2. Prezydium zarządu powiatowego ogłasza termin, miejsce oraz porządek obrad zjazdu nie później niż na 14 dni przed jego rozpoczęciem.

§ 49. 1. Zjazd nadzwyczajny jest zwoływany:

- 1) na żądanie Zarządu Głównego lub zarządu wojewódzkiego,
- 2) na podstawie uchwały zarządu powiatowego,
- 3) na żądanie powiatowej komisji rewizyjnej,
- 4) na pisemny wniosek $\frac{1}{3}$ kół i klubów działających na terenie powiatu.

2. Zarząd powiatowy zwołuje nadzwyczajny powiatowy zjazd w ciągu trzech miesięcy od dnia otrzymania żądania (wniosku) lub powzięcia uchwały.

§ 50. W zjeździe powiatowym biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — delegaci wybrani na walnych zebraniach kół i klubów,
- 2) z głosem doradczym — członkowie honorowi Ligi, członkowie ustępującego zarządu powiatowego, powiatowej komisji rewizyjnej, wyższych władz Ligi oraz osoby zaproszone przez zarząd powiatowy.

B. Zarząd powiatowy.

§ 51. 1. Zarząd powiatowy kieruje działalnością powiatowej organizacji Ligi i odpowiada za swą pracę przed zjazdem powiatowym oraz przed zarządami wyższych szczebli.

2. Posiedzenia zarządu powiatowego odbywają się co najmniej raz na trzy miesiące.

3. Przepisy § 40, z wyjątkiem pkt 4, stosuje się odpowiednio.

§ 52. 1. Zarząd powiatowy wybiera spośród siebie prezydium w składzie 9—11 członków, w tym: prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika.

2. Ponadto w skład prezydium zarządu powiatowego wchodzi z urzędu przedstawiciel Wojska Polskiego, delegowany przez dowódcę okręgu wojskowego (równorzędnego).

3. Posiedzenia prezydium odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

§ 53. 1. Prezydium zarządu powiatowego działa w imieniu zarządu powiatowego Ligi.

2. Przepisy § 43, z wyjątkiem pkt 3, stosuje się odpowiednio.

3. Ponadto do zadań prezydium zarządu powiatowego należy:

- 1) organizowanie nowych kół i klubów na terenach, na których nie ma zarządów zakładowych,
- 2) organizowanie szkolenia w oddziałach samoobrony,
- 3) organizowanie kursów szkoleniowych,
- 4) udzielanie pomocy kołom i klubom,
- 5) pozyskiwanie dla kół i klubów społecznych instruktorów i środków materialnych,
- 6) decydowanie o tworzeniu i zasięgu działania zarządów zakładowych,
- 7) koordynowanie pracy kół i klubów oraz ustalanie zasięgu ich działania,
- 8) decydowanie o likwidacji kół i klubów oraz stawianie wniosków w sprawie tworzenia i likwidacji ośrodków szkolenia.

C. Powiatowa komisja rewizyjna.

§ 54. 1. Powiatowa komisja rewizyjna jest organem kontroli powiatowej organizacji Ligi.

2. Przepisy §§ 29—32 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 8.**Władze zakładowe.**

§ 55. Władzami zakładowymi są:

- 1) zebranie ogólne,
- 2) zarząd,
- 3) komisja rewizyjna.

A. Zebranie ogólne.

§ 56. Zebranie ogólne jest najwyższą władzą Ligi na terenie zakładu pracy (gromady, osiedla, miasta).

§ 57. Do kompetencji zebrania ogólnego należy:

- 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania zarządu i komisji rewizyjnej,
- 2) wybór zarządu w składzie 5—13 osób, w tym prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika,
- 3) wybór komisji rewizyjnej w składzie 3—5 członków,
- 4) podejmowanie uchwał dotyczących działalności Ligi na swoim terenie.

§ 58. 1. Ogólne zebranie zwoływane jest przez zarząd raz w roku.

2. Zarząd ogłasza termin, miejsce oraz porządek obrad zebrania ogólnego nie później niż na 7 dni przed jego rozpoczęciem.

§ 59. W zebraniu ogólnym biorą udział:

- 1) z głosem decydującym:
 - a) członkowie wszystkich kół i klubów działających na danym terenie, jeżeli ogólna liczba członków nie przekracza 200 osób,
 - b) delegaci wybrani na zebraniach kół i klubów, jeżeli ogólna liczba członków przekracza 200 osób według zasad ustalonych przez zarząd powiatowy;
- 2) z głosem doradczym — członkowie ustępujących władz zakładowych, przedstawiciele wyższych władz i osoby zaproszone przez zarząd zakładowy.

B. Zarząd zakładowy.

§ 60. Do zakresu działania zarządu należy:

- 1) wykonywanie uchwał zebrania ogólnego i wyższych władz Ligi,
- 2) ustalanie wytycznych i planów działania na swoim terenie,
- 3) organizowanie nowych kół i klubów,
- 4) kierowanie pracą kół i klubów,
- 5) organizowanie na terenie swego działania współpracy z innymi zainteresowanymi organizacjami, zakładami pracy, instytucjami i jednostkami wojskowymi,
- 6) rozpatrywanie i realizacja wniosków komisji rewizyjnej,
- 7) opracowywanie sprawozdań dla zarządu powiatowego.

C. Zakładowa komisja rewizyjna.

§ 61. 1. Zakładowa komisja rewizyjna wybiera ze swego grona przewodniczącego i sekretarza.

2. Do zadań komisji rewizyjnej należy kontrola działalności organizacji zakładowej, a w szczególności działalności finansowej i gospodarczej, oraz kontrola realizacji składek członkowskich.

3. W sprawowaniu swych funkcji komisja rewizyjna kieruje się uchwałami i wytycznymi zebrania ogólnego, któremu składa sprawozdanie.

4. Członkowie komisji rewizyjnej mają prawo brać udział w zebraniach zarządu zakładowego z głosem doradczym.

Rozdział 9.

Podstawowe jednostki organizacyjne Ligi.

A. Koło.

§ 62. 1. Koło jako podstawowa jednostka organizacyjna Ligi prowadzi działalność polityczno-wychowawczą, organizacyjną, szkoleniową, sportową oraz kulturalno-oświatową w zakresie zadań Ligi na terenie swego działania.

2. Dla wykonania zadań o charakterze gospodarczo-obronnym koła Ligi powołują przy współudziale innych organizacji społecznych oddziały samoobrony. Zasady powoływania i działania oddziałów samoobrony określa Prezydium Zarządu Głównego Ligi w porozumieniu z zainteresowanymi organizacjami i instytucjami.

B. Klub oficerów rezerwy.

§ 63. 1. Klub oficerów rezerwy zrzesza oficerów rezerwy oddanych sprawie ludowej obronności i zgłaszających chęć do pracy społecznej w zakresie realizacji zadań Ligi.

2. Klub oficerów rezerwy działający w zakładzie pracy, gromadzie, osiedlu, mieście, gdzie istnieje również inna podstawowa jednostka organizacyjna Ligi, stanowi część składową organizacji zakładowej (gromadzkiej, osiedlowej, miejskiej) i podlega jej władzom.

3. Szczegółowy zakres działania i strukturę organizacyjną klubów oficerów rezerwy określa regulamin zatwierdzony przez Prezydium Zarządu Głównego.

C. Klub specjalistyczny.

§ 64. 1. Klub specjalistyczny Ligi prowadzi działalność polityczno-wychowawczą, szkoleniową i sportową w zakresie wybranej specjalności oraz udziela technicznej i fachowej pomocy kołom Ligi.

2. Kluby specjalistyczne mogą być: motorowe, wodne, łączności, modelarskie i inne albo prowadzące działalność w zakresie kilku specjalności.

3. Szczegółowy zakres działania i strukturę organizacyjną klubów specjalistycznych określają regulaminy, zatwierdzone przez Prezydium Zarządu Głównego Ligi.

Rozdział 10.

Władze koła i klubu.

§ 65. 1. Władzami koła i klubu są:

- 1) walne zebranie członków,
- 2) zarząd koła (klubu),
- 3) komisja rewizyjna.

2. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące koła stosuje się odpowiednio do klubu.

A. Walne zebranie członków.

§ 66. Walne zebranie członków jest najwyższą władzą koła. Do jego kompetencji należy:

- 1) uchwalanie wytycznych dla pracy zarządu,
- 2) rozpatrywanie sprawozdań i wniosków zarządu koła i komisji rewizyjnej,
- 3) zatwierdzanie uchwał zarządu koła w sprawie wykluczenia członków (skreślenia z listy członków),
- 4) podejmowanie uchwał w innych sprawach dotyczących koła,
- 5) wybieranie zarządu, którego liczbę od 3 do 11 osób ustala walne zebranie w zależności od ogólnej liczby człon-

ków koła, oraz komisji rewizyjnej w składzie 3—5 członków,

6) wybieranie delegatów na zjazd powiatowy lub na zebranie ogólne organizacji zakładowej.

§ 67. 1. Walne zebranie zwoływane jest przez zarząd koła raz w roku.

2. Ponadto walne zebranie powinno być zwołane z inicjatywy zarządu koła lub na żądanie co najmniej $\frac{1}{3}$ ogólnej liczby członków koła, na żądanie komisji rewizyjnej albo zarządu zakładowego lub powiatowego.

B. Zarząd.

§ 68. Zarząd koła kieruje działalnością organizacji na swoim terenie zgodnie z uchwałami walnego zebrania i wytycznymi władz wyższego szczebla, a w szczególności:

- 1) popularyzuje cele i zadania Ligi w swoim środowisku,
- 2) opracowuje plany działania i preliminarz koła zapewniając ich realizację oraz opracowuje wnioski i sprawozdania dla wyższych władz Ligi,
- 3) współpracuje z miejscowymi organizacjami społecznymi, zakładami pracy oraz z jednostkami wojskowymi,
- 4) współpracuje z zainteresowanymi organizacjami w zakresie tworzenia i pracy oddziałów samoobrony,
- 5) gospodaruje środkami przewidzianymi na działalność koła,
- 6) przyjmuje nowych członków,
- 7) podejmuje uchwały w sprawie wyróżnienia członków, a wobec członków, którzy nie wypełniają nałożonych na nich obowiązków, stosuje środki przewidziane w § 14.

§ 69. Zarząd koła wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa, sekretarza, skarbnika i ustanawia inne funkcje w zależności od potrzeb. Posiedzenia zarządu koła odbywają się raz w miesiącu.

C. Komisja rewizyjna.

§ 70. 1. Komisja rewizyjna kontroluje całokształt działalności koła, a w szczególności wykorzystanie środków przeznaczonych na jego działalność oraz realizację składek członkowskich. Kontrolę w tym zakresie komisja rewizyjna przeprowadza co najmniej dwa razy w roku.

2. Komisja rewizyjna wybiera ze swego grona przewodniczącego i sekretarza. Członkowie komisji mają prawo uczestniczyć w zebraniach zarządu koła z głosem doradczym.

3. Komisja rewizyjna koła w sprawowaniu swych funkcji kieruje się wytycznymi i instrukcjami walnego zebrania koła, któremu składa sprawozdanie.

Rozdział 11.

Komisje specjalistyczne.

§ 71. 1. Prezydium zarządów powołują komisje specjalistyczne wodne, motorowe, łączności, modelarskie, oficerów rezerwy i inne dla opracowywania projektów programu i sposobów działania Ligi w zakresie odpowiednich specjalności.

2. Komisje specjalistyczne powołuje się spośród członków zarządów oraz innych aktywnych członków Ligi. Szczegółowe zasady powoływania i działania komisji określa regulamin, zatwierdzony przez Prezydium Zarządu Głównego.

Rozdział 12.

Ośrodki szkolenia.

§ 72. 1. Ośrodek szkolenia jest jednostką organizacyjną Ligi, powołaną do prowadzenia pracy wychowawczej i szkoleniowej.

2. Zakres działania i strukturę organizacyjną ośrodków szkolenia określają wytyczne Prezydium Zarządu Głównego.

Rozdział 13.

Fundusze i majątek Ligi.

§ 73. Na fundusze i majątek Ligi składają się:

- 1) składki członkowskie oraz inne wkłady pieniężne i dary rzeczowe pochodzące od członków organizacji,
- 2) dotacje państwowe,
- 3) darowizny,
- 4) inne wpływy.

§ 74. 1. Właścicielem całego majątku jest Liga, w której imieniu występuje Prezydium Zarządu Głównego.

2. Władze wojewódzkie, powiatowe i zakładowe oraz koła i kluby mają prawo użytkowania majątku Ligi zgodnie z zasadami ustalonymi przez Prezydium Zarządu Głównego.

§ 75. 1. Do nabywania, zbywania i obciążania majątku nieruchomego oraz do zaciągania innych zobowiązań upoważnione jest Prezydium Zarządu Głównego. Oświadczenia w zakresie praw i obowiązków majątkowych w imieniu Prezydium podpisują dwie osoby: prezes lub wiceprezes oraz skarbnik lub inny upoważniony członek Prezydium.

2. Uprawnienia do zaciągania zobowiązań Prezydium Zarządu Głównego może przekazać zarządowi niższego szczebla lub innemu osobom udzielając upoważnienia ogólnego lub szczególnego.

§ 76. W razie rozwiązania Ligi majątek jej przejdzie na własność organizacji, które będą kontynuowały działalność Ligi, a w braku takich organizacji — na własność Skarbu Państwa.